

2015). TALIS 2018 proto zahrnuje domácí úkoly žáků jako samostatnou hodnoticí strategii ve třídách.

Během posledních dvou desetiletí se mnoho vzdělávacích systémů snažilo u žáků rozvíjet dovednosti potřebné pro 21. století. Dnes se pomoc žákům při rozvíjení sady znalostí a dovedností, které mohou být využity ve více oblastech, stala celosvětově jedním z hlavních cílů vzdělávání (Binkley et al., 2012; Bohle Carbonell et al., 2014). Usnadňování rozvoje znalostí a dovedností pro 21. století je pro učitele náročné (Dumont & Istance, 2010), avšak tento úkol ne nutně vyžaduje nové formy vyučovacích postupů a může být realizován i v rámci jednotlivých specifických disciplín (Greiff et al., 2014; Scherer & Beckmann, 2014; Schwichow et al., 2016). Nicméně současná potřeba učitelů, kteří by kompetentně přistupovali k řešení záležitostí spojených se spravedlivostí a diverzitou ve třídách, vyžaduje takové vyučovací postupy, které by byly přizpůsobeny rozdílům mezi žáky (Dumont & Istance, 2010).

TALIS 2013 hodnotil kvalitu vyučovacích postupů z hlediska managementu třídy a aspektů podpory ze strany učitelů. TALIS 2018 se zabývá managementem třídy a přidává dimenzi jasnosti vyučování a kognitivní aktivace. Toto rozšíření existujícího hodnocení posílí význam studie TALIS-PISA link, protože se PISA snaží hodnotit vnímání managementu třídy, podpory učitelů a kognitivní aktivace žáky (OECD, 2013b). Nadto pak s ohledem na téma „inovace, rovnost a diverzita“ posiluje TALIS 2018 hodnocení vyučovacích postupů tím, že se zaměřuje na „vyučovací postupy učitelů, které podporují mezipředmětové dovednosti žáků,“⁸ a „vyučovací postupy učitelů, které zohledňují rovnost a diverzitu ve třídách“.

Analytický potenciál a indikátory

Hodnocení vyučovacích postupů učitelů poskytuje základ pro zodpovězení výzkumných otázek týkajících se:

- vztahů mezi vyučovacími postupy a charakteristikami učitelů (např. jejich vzděláním);
- profilů vyučovacích postupů a potenciálních determinant na úrovni učitele;
- vztahů mezi tím, jak učitelé vnímají své vyučovací postupy, a relevantními ukazateli, jako je vnímaná profesní zdatnost nebo pracovní spokojenost;
- kulturních rozdílů ve vyučovacích postupech;
- profilů obecných vyučovacích postupů (tj. třídní management, kognitivní aktivace a jasnost vyučování) a specifických postupů, které u žáků podporují osvojování mezipředmětových dovedností a inovativnost.

Tento potenciál pro budoucí analýzy naznačuje, že lze propojit koncepty související s vyučovacími postupy s několika indikátory. Mezi ně patří profesní zdatnost učitelů (např. řízení třídy a podpora inovací a aspektů společných oběma tématům), školní klima (např. vyučovací postupy, které sytí školní studijní klima), pracovní spokojenost (např. řízení třídy jako potenciální determinanta pracovní spokojenosti) a inovace (např. vytváření inovativních vyučovacích postupů a/nebo podpora žákovských dovedností pro inovace).

Z politického hlediska je hodnocení vyučovacích postupů vysoce relevantní, protože poskytuje informace o aspektech kvality vyučování (Klieme et al., 2009). Nadto pak mohou informace o řízení třídy, kognitivní aktivaci a jasnosti vyučování pomoci odhalit specifické potřeby pro počáteční i další profesní vzdělávání učitelů.

Hodnocení vyučovacích postupů v TALIS 2018 bude i nadále založeno na subjektivních výpovědích učitelů.

⁸ Důkladná definice mezikurikulárních (cross-curricular) dovedností je zahrnuta v popisu tématu „inovace“.